

**VLADA CRNE GORE
GENERALNI SEKRETARIJAT**

Povodom Inicijative za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti odredbe člana 1 stav 1 Zakona o izmjenama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni list CG", broj 94/24), koju je podnio Jovo Pajović iz Podgorice, Ministarstvo finansija daje sljedeće

M I Š L J E N J E

Podnosilac inicijative Jovo Pajović iz Podgorice, navodi da je odredbom kojom je umanjena stopa doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje (u daljem tekstu: doprinos za PIO) na teret osiguranika sa 15% na 10% i u potpunosti ukinuto plaćanje doprinosa za PIO na teret poslodavca izvršena radikalna promjena finansiranja penzijskog sistema Crne Gore, te da je to urađeno suprotno Ustavu, potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima, Zakonu o Socijalnom savjetu, Zakonu o državnoj upravi i Zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju. Navodi se da uopšte nije sprovedena javna rasprava koja je sistemskim zakonom propisana kao obavezna kada se donose važni zakoni, te da je isti donesen bez prethodne strategije, bez ikakve stručne, finansijske ili bilo kakve druge analize. Podnosilac inicijative navodi obavezu sprovođenja postupka javne rasprave prilikom pripreme zakona u skladu sa Zakonom o državnoj upravi („Službeni list CG“, br. 78/18, 70/21 i 52/22), te situacije u kojim javna rasprava nije obavezna i to: kada se zakonom, odnosno strategijom uređuju pitanja iz oblasti odbrane i bezbjednosti i godišnjeg budžeta, u vanrednim, hitnim ili nepredvidljivim okolnostima i kod manjih izmjena zakona kojima se bitno drugačije ne uređuje neko pitanje. Navodi se da je Vlada Crne Gore predložila Skupštini Crne Gore da predmetni zakon donese po hitnom postupku, iako za to nijesu ispunjeni propisani uslovi. Ukazano je da je članom 151 Poslovnika Skupštine Crne Gore propisano da se zakon može donijeti po hitnom postupku, da se po hitnom postupku može donijeti zakon kojim treba urediti pitanja i odnose nastale usljed okolnosti koje nijesu mogle da se predvide, a nedonošenje zakona moglo bi da prouzrokuje štetne posljedice i zakon koji je neophodno usaglasiti sa evropskim pravom i međunarodnim ugovorima i konvencijama, te da je predlagač zakona dužan da u obrazloženju predloga zakona navede razloge zbog kojih je neophodno da se zakon donese po hitnom postupku. Navedeno je i da zakon nije razmatran na Socijalnom savjetu, pozivajući se na odredbu člana 15 stav 1 Zakona o socijalnom savjetu („Službeni list CG“, broj 44/18) koji propisuje da su obrađivači zakona i drugih akata koji su od značaja za socijalni položaj zaposlenih i poslodavaca, u postupku pripreme zakona iste dostavljaju Socijalnom savjetu na razmatranje i davanje mišljenja, što u slučaju ovog zakona koji utiče na visinu davanja iz penzijskog i invalidskog osiguranja uopšte nije urađeno.

Podnosilac inicijative navodi da je članom 6 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju propisano da se sredstva za penzijsko i invalidsko osiguranje obezbjeđuju iz doprinosa koje plaćaju osiguranici i poslodavci i da u posebnim slučajevima i pod uslovima utvrđenim zakonom sredstva za penzijsko i invalidsko osiguranje obezbjeđuje država, odnosno drugi obveznici, a da je osporenom odredbom ukinuto plaćanje doprinosa za PIO

koji se plaćaju na teret poslodavca. Na ovaj način je, navodi se, povrijeđeno načelo jedinstva pravnog poretka garantovano članom 145 Ustava, koje podrazumijeva međusobnu usklađenost svih pravnih propisa u Crnoj Gori i isključuje mogućnost da se zakonom, kojim je uređena jedna oblast, ta oblast uređuje i mijenja drugim zakonom. Načelo jedinstva pravnog poretka nalaže da osnovni principi i pravni instituti predviđeni zakonima kojima se na sistemski način uređuje jedna oblast društvenih odnosa budu ispoštovani i u posebnim zakonima, osim ako je tim sistemskim zakonom izričito propisana mogućnost drugačijeg uređivanja istih pitanja.

Podnosilac inicijative navodi da osporena odredba zakona nije saglasna sa odredbama Konvencije MOR-a broj 102 o najnižim standardima socijalne sigurnosti (u daljem tekstu: Konvencija). Navodi se da je članom 71 stav 2 Konvencije propisano da ukupan iznos doprinosa za osiguranje koje plaćaju zaštićena lica u radnom odnosu ne može biti viši od 50% ukupnog iznosa sredstava namijenjenih za zaštitu lica u radnom odnosu, njihovih supruga i djece. Ukazano je da prema citiranoj odredbi Konvencije osiguranik ne može plaćati doprinos za PIO u iznosu višem od 50% ukupnog iznosa doprinosa, što znači da najmanje polovinu doprinosa za PIO mora plaćati poslodavac na svoj teret, a u korist zaposlenog. Navodi se da je članom 9 Ustava propisano da su potvrđeni i objavljeni međunarodni ugovori i opšteprihvaćena pravila međunarodnog prava sastavni dio unutrašnjeg pravnog poretka, imaju primat nad domaćim zakonodavstvom i neposredno se primjenjuju kada odnose uređuju drugačije od unutrašnjeg zakonodavstva, dok je članom 149 stav 1 tačka 1 Ustava propisano da Ustavni sud odlučuje o saglasnosti zakona sa Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima.

Na kraju, podnosilac inicijative predlaže da Ustavni sud Crne Gore pokrene postupak za ocjenu ustavnosti odredbe člana 1 stav 1 Zakona o izmjenama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni list CG", br. 13/07, 79/08, 86/09, 78/10, 14/12, 62/13, 8/15, 22/17, 42/19, 59/21, 145/21, 152/22 i 94/24) i da utvrdi da nije u saglasnosti sa Ustavom i prestaje da važi danom objavljivanja odluke Ustavnog suda.

Mišljenja smo da nema osnova za prihvatanje podnijete inicijative.

Članom 1 Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni list CG", br. 13/07, 79/08, 86/09, 78/10, 14/12, 62/13, 8/15, 22/17, 42/19, 59/21, 145/21, 152/22 i 94/24) propisano je sljedeće: "U Zakonu o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje („Službeni list CG", br. 13/07, 79/08, 86/09, 78/10, 14/12, 62/13, 8/15, 22/17, 42/19, 59/21, 145/21 i 152/22), u članu 15 stav 1 tačka 1 riječi: "na teret poslodavca 5,5% i na teret osiguranika 15,0%;" zamjenjuju se riječima: "na teret poslodavca 0% i na teret osiguranika 10,0%;".

U tački 2 riječi: "osiguranika 20,5%;" zamjenjuju se riječima: "osiguranika 10,0%;".

U tački 3 riječi: "naknade 20,5%;" zamjenjuju se riječima: "naknade 10,0%;".

U tački 4 riječi: "zajednice 20,5%." zamjenjuju se riječima: "zajednice 10,0%."

Odredbama iz člana 52 st. 1 i 2 Zakona o državnoj upravi ("Službeni list C G", br. 78/18, 70/21 i 52/22) propisano je da javna rasprava nije obavezna kad se zakonom, odnosno strategijom uređuju pitanja iz oblasti odbrane i bezbjednosti i godišnjeg budžeta, u vanrednim, hitnim ili nepredvidljivim okolnostima, kod manjih izmjena zakona kojima se bitno drukčije ne uređuje neko pitanje. Kad ministarstvo u skladu sa stavom 2 ovog člana odluči da nije potrebno sprovoditi postupak javne rasprave, dužan je da, uz predlog zakona ili strategije, navede razloge za to.

Suprotno navodima podnosioca inicijative, javna rasprava za osporene odredbe zakona je sprovedena u okviru javne rasprave za Nacrt Fiskalne strategije Crne Gore za period 2024-2027. godine koja je sprovedena u periodu od 18. jula 2024. godine do 7.

avgusta 2024. godine, a za koju je Izvještaj o sprovedenoj javnoj raspravi objavljen 30. avgusta 2024. godine. U Izvještaju o sprovedenoj analizi procjene uticaja Predloga zakona o izmjenama Zakona o doprinosima za obavezno socijalnog osiguranje od 5. avgusta 2024. godine, u tački 6 jasno je navedeno da je zakonsko rješenje koje je predloženo Skupštini Crne Gore u potpunosti usklađeno sa Nacrtom Fiskalne strategije Crne Gore za period 2024-2027. godine.

Suprotno navodima podnosioca inicijative koji tvrdi da je zakonsko rješenje doneseno bez prethodne strategije, bez stručne, finansijske ili druge analize, ukazujemo da je Zakon o doprinosima za obavezno socijalnog osiguranje ("Službeni list CG", br. 13/07, 79/08, 86/09, 78/10, 14/12, 62/13, 8/15, 22/17, 42/19, 59/21, 145/21, 152/22 i 94/24) sastavni dio Fiskalne strategije Crne Gore za period 2024-2027. godine, koja detaljno razrađuje efekte od primjene ovog zakonskog rješenja. U okviru javne rasprave za Nacrt Fiskalne strategije Crne Gore za period 2024-2027. godine organizovan je okrugli sto, i to dana 26. jula 2024. godine u prostorijama Stare zgrade Vlade u Podgorici, a pored okruglog stola organizovani su i pojedinačni sastanci sa predstavnicima stručne i zainteresovane javnosti, predstavnicima sindikata, poslodavaca i privrednih asocijacija na kojim su učesnici iskazali svoju zainteresovanost za dokument i istovremeno iznijeli određeni broj sugestija, komentara i pitanja.

Suprotno navodima podnosica inicijative sprovedena je analiza fiskalnog uticaja primjene propisa, koja je pokazala da će ukupna naplata po osnovu doprinosa za obavezno socijalno osiguranje u 2025. godini iznositi približno 395 mil.€, da će u 2026. godini naplata rasti na približno 426 mil.€, te da će ista u 2027. godini iznositi približno 450 mil.€. Takođe, analiza koja je sprovedena na osnovu podataka Poreske uprave, Ministarstva finansija i Fonda PIO je pokazala da će budžetski prihodi primjenom ovog zakonskog rješenja biti uskraćeni za približno 180-200 mil.€. Fiskalna strategija Crne Gore za period 2024-2027. godine detaljno razrađuje način na koji će se nadomjestiti izgubljeni prihodi od primjene osporene odredbe, što dovodi do zaključka da je osporeno zakonsko rješenje kreirano kao rezultat sveobuhvatne analize koja je u konačnom pokazala nulti efekat od primjene Zakona o izmjenama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje u kontekstu cijele Fiskalne strategije Crne Gore za period 2024-2027. godine.

Članom 151 Poslovnika Skupštine Crne Gore ("Službeni list RC G", br. 51/06 i 66/06 i "Službeni list C G", br. 88/09, 80/10, 39/11, 25/12, 49/13,, 42/15, 52/17, 17/18, 47/19, 112/20, 129/20, 65/21, 48/24 i 80/24) propisano je da se zakon može, izuzetno, donijeti po hitnom postupku. Po hitnom postupku može se donijeti zakon kojim treba urediti pitanja i odnose nastale usljed okolnosti koje nijesu mogle da se predvide, a nedonošenje zakona moglo bi da prouzrokuje štetne posljedice i zakon koji je neophodno usaglasiti sa evropskim pravom i međunarodnim ugovorima i konvencijama. Predlagač zakona dužan je da u obrazloženju predloga zakona navede razloge zbog kojih je neophodno da se zakon donese po hitnom postupku.

Suprotno navodima podnosica inicijative, predlagač propisa je obrazložio razloge za donošenje zakona po hitnom postupku, navodeći da radi blagovremene i efikasne primjene zakona koji za cilj ima umanjenje poreskog opterećenja po osnovu rada i uvećanje neto zarade zaposlenog neophodno je da se ubrza proces donošenja predloženog zakona, uvažavajući interes kako poslodavaca tako i zaposlenih za ovo zakonsko rješenje. Prethodno obrazloženje se temelji na ubrzanom rastu inflacije u prethodnom periodu, što je negativno uticalo na kupovnu moć građana i generalno na životni standard. Hitno donošenje ovog zakona je inicirano zbog inflacije koja dugoročno nije mogla da se predvidi, a sve u cilju rasta kupovne moći svih građana Crne Gore i smanjenja poreskog opterećenja koji se plaćaju na teret poslodavaca. Ukazujemo da bi u slučaju da zakon nije donesen po hitnom postupku

štetne posljedice imali poslodavci u vidu nižeg nivoa likvidnih sredstava koja mogu uložiti u razvoj preduzeća, kao i zaposleni kroz niži nivo raspoloživih finansijskih sredstava što negativno utiče na životni standard.

Članom 15 stav 1 Zakona o socijalnom savjetu ("Službeni list CG", broj 44/18) propisano je da obrađivači zakona i drugih akata, koji su od značaja za socijalni položaj zaposlenih i poslodavaca, u postupku njihove pripreme ih dostavljaju Savjetu na razmatranje i davanje mišljenja.

Suprotno navodima podnosioca inicijative, ukazujemo da smanjenje doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje neće uticati na smanjenje penzija, te samim tim nijesu ispunjeni uslovi da bi se predloženo zakonsko rješenje uputilo Socijalnom savjetu na mišljenje. Radi preciznosti, ukazujemo da se visina penzije ne usklađuje sa bruto zaradom koja sadrži poresko opterećenje na teret osiguranika i isplatioca (bruto 2) koja se smanjuje u ovom slučaju zbog smanjenja doprinosa za PIO na teret poslodavca, već sa bruto zaradom koja sadrži samo poresko opterećenje na teret osiguranika (bruto 1), a koja nije umanjena. Visina penzije ne zavisi od visine doprinosa za PIO budući da visina doprinosa za PIO nije parametar koji se koristi prilikom obračuna penzije.

Članom 6 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni list R CG", br. 54/03, 39/04, 79/04, 47/07 i "Službeni list CG", br. 79/08, 14/10, 78/10, 34/11, 66/12, 38/13, 61/13, 60/14, 10/15, 42/16, 55/16, 80/20, 145/21, 86/22, 99/23, 125/23, 77/24 i 11/25) propisano je da se sredstva za penzijsko i invalidsko osiguranje obezbjeđuju iz doprinosa koje plaćaju osiguranici i poslodavci. U posebnim slučajevima i pod uslovima utvrđenim zakonom sredstva za penzijsko i invalidsko osiguranje obezbjeđuje država, odnosno drugi obveznici. Članom 7 stav 1 tog zakona propisano je da se sredstva za penzijsko i invalidsko osiguranje obezbjeđuju u budžetu Crne Gore.

Odredbama čl. 15 i 18 Zakona o doprinosima za obavezno socijalnog osiguranje propisano je da stope doprinosa po kojima se plaća doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje na propisanu osnovicu iznose:

1) za obveznike iz člana 5 stav 1 tač. 1, 2, 3, 5, 6, 8, 9 i 10 i čl. 12 i 13 ovog zakona na teret poslodavca 0% i na teret osiguranika 10,0%;

2) za obveznike iz člana 5 stav 1 tač. 4, 7, 12, 13 i 15 ovog zakona na teret osiguranika 10,0%;

3) za obveznike iz člana 5 stav 1 tačka 11 ovog zakona na teret isplatioca naknade 10,0%;

4) za obveznike iz člana 5 stav 1 tačka 14 ovog zakona, na teret vjerske zajednice 10,0%.

Stope doprinosa po kojima se plaća doprinos za osiguranje od nezaposlenosti na propisanu osnovicu iznose:

1) za obveznike iz člana 7 stav 1 tač. 1 do 8 i čl. 12 i 13 ovog zakona na teret poslodavca 0,5% i na teret osiguranika 0,5%;

2) za obveznike iz člana 7 stav 1 tačka 9 ovog zakona na teret osiguranika 1%.

Suprotno navodima podnosioca inicijative, sredstva za penzijsko i invalidsko osiguranje se obezbjeđuju na način propisan čl. 6 i 7 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. Ukazujemo da se u Crnoj Gori iz zarade i na zaradu plaća doprinos za PIO po stopi od 10% na teret osiguranika i po stopi od 0% na teret isplatioca, te doprinos za osiguranje od nezaposlenosti po stopi od 0,5% na teret osiguranika i doprinos za osiguranje od nezaposlenosti po stopi od 0,5% na teret isplatioca (poslodavca). Napominjemo da je Fond penzijskog i invalidskog osiguranja od 2009. godine dio jednotrezorskog poslovanja, što znači da ne predstavlja vanbudžetski fond kao što je to slučaj sa pojedinim zemljama već

se sve transakcije (uplate i isplate) vrše preko jedinstvenog trezorskog sistema kao što je slučaj i sa ostalim potrošačkim jedinicama. Dakle, u slučaju osporene odredbe nije povrijeđeno načelo jedinstva pravnog poretka garantovano članom 145 Ustava, imajući u vidu da će se sredstva za penzijsko i invalidsko osiguranje i dalje obezbjeđivati saglasno citiranim odredbama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Članom 71 stav 2 Konvencije MOR-a broj 102 o najnižim standardima socijalne sigurnosti (u daljem tekstu: Konvencija) propisano je da ukupan iznos doprinosa za osiguranje koje plaćaju zaštićena lica u radnom odnosu ne može biti viši od 50% ukupnog iznosa sredstava namijenjenih za zaštitu lica u radnom odnosu, njihovih supruga i djece. Da bi se utvrdilo da li je ovaj uslov zadovoljen, **sva davanja koja članovi odobravaju u vezi primjene ove konvencije mogu se posmatrati u cjelini**, izuzimajući potpore kao i davanja za slučaj nesreće na poslu i profesionalnih oboljenja, ako ova posljednja davanja predstavljaju posebnu granu.

Prema podacima Ministarstva vanjskih poslova, Konvencija je ratifikovana od strane tadašnje Jugoslavije („Sl. list FNRJ 1/55-41). Na internet stranici ILO (International Labour Organization) u dijelu država koje su ratifikovale ovu konvenciju nalazi se Crna Gora, sa napomenom da je Crna Gora prihvatila djelove II do VI, VIII i X, te da DIO VI Konvencije više nije u primjeni zbog toga što je Jugoslavija ratifikovala Konvenciju Međunarodne organizacije rada broj 121 o davanjima za slučaj nesreće na poslu i profesionalnih bolesti (Uredba je objavljena u „Sl. listu SFRJ – Međunarodni ugovori i drugi sporazumi“, br. 27/70).

Član 71 stav 2 Konvencije jasno ukazuje da se utvrđivanje ispunjenosti uslova da ukupan iznos doprinosa za osiguranje koje plaćaju zaštićena lica u radnom odnosu nije viši od 50% ukupnog iznosa sredstava namijenjenih za zaštitu lica u radnom odnosu, sprovodi uzimajući u obzir sva davanja u cjelini koja države odobravaju u vezi primjene konvencije, izuzimajući potpore kao i davanja za slučaj nesreće na poslu i profesionalnih oboljenja. Imajući u vidu da je Crna Gora prihvatila djelove II, III, IV, V, VIII i X Konvencije, za utvrđivanje svih davanja uzimaju se u obzir: zdravstvena zaštita (DIO II), davanje za slučaj bolesti (DIO III), davanje za slučaj nezaposlenosti (DIO IV), davanje za starost (DIO V), davanje za slučaj materinstva (DIO VIII) i davanje članovima porodice za slučaj smrti izdržavaoca porodice (DIO X).

DIO II – zdravstvena zaštita predviđa, između ostalog, da je svaka država u kojoj se primjenjuje zdravstvena zaštita dužna da obezbijedi zaštićenim licima davanja, ako njihovo stanje zahtijeva ljekarsku njegu. Pored navedenog, propisano je da osigurani slučaj obuhvata bolest, bez obzira na uzrok, trudnoću, porođaj i njihove posljedice. Davanje za zdravstvenu zaštitu obuhvata: njegu ljekara opšte medicine uključujući i preglede kod kuće, njegu ljekara specijaliste koja se pruža u bolnicama ili van bolnica, osnovne farmaceutske proizvode po receptu ljekara ili drugog stručnog lica, smještaj u bolnici ako je neophodno, njegu prije porođaja, za vrijeme porođaja i poslije porođaja od strane doktora ili babice i smještaj u bolnici za svrhu porođaja. Posebno ističemo da se doprinosi za zdravstveno osiguranje u Crnoj Gori ne plaćaju od 2022. godine, a da je Zakonom o budžetu Crne Gore za 2025. godinu („Službeni list C G“, broj 11/25) predviđeno da je Fondu za zdravstveno osiguranje opredijeljeno približno 452,6 mil.€.

DIO III – davanje za slučaj bolesti predviđa, između ostalog, da je svaka država koja primjenjuje ovaj dio dužna da obezbijedi zaštićenim licima naknade za slučaj bolesti, prema odredbama članova ovog dijela. Osigurani slučaj obuhvata nesposobnost za rad usljed bolesti, koja povlači gubitak zarade u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom. Zakonom o budžetu Crne Gore za 2025. godinu predviđeno je da je za naknade za bolovanje preko 60 dana opredijeljeno 9,0 mil.€.

DIO IV – davanje za slučaj nezaposlenosti predviđa, između ostalog, da je svaka država koja primjenjuje ovaj dio dužna da zaštićenim licima obezbijedi davanja za slučaj nezaposlenosti. Osigurani slučaj podrazumijeva gubitak zarade kako je on propisan nacionalnim zakonodavstvom, zbog nemogućnosti zaštićene osobe koja je sposobna i raspoloživa za rad, da dobije odgovarajuće zaposlenje. Ističemo da se doprinos za osiguranje od nezaposlenosti u Crnoj Gori plaća po stopi od 0,5% na teret osiguranika i po stopi od 0,5% na teret isplatioca, te da su primici shodno Zakonu o budžetu Crne Gore za 2025. godinu po ovom osnovu predviđeni na 26,0 mil.€. Takođe, Zakonom o budžetu Crne Gore predviđeno je da je za novčane naknade nezaposlenim licima opredijeljeno 26,0 mil.€.

DIO V – davanje za starost predviđa, između ostalog, da je svaka država koja primjenjuje ovaj dio dužna da obezbijedi zaštićenim licima davanja za starost u skladu sa članovima ovog dijela. Osigurani slučaj obuhvata starost preko propisane granice. Ukazujemo da se doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje u Crnoj Gori plaća po stopi od 10% na teret osiguranika i po stopi od 0% na teret isplatioca, te da su primici shodno Zakonu o budžetu Crne Gore za 2025. godinu po ovom osnovu predviđeni na približno 397,3 mil.€. Takođe, Zakonom o budžetu Crne Gore za 2025. godinu predviđeno je da je za prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja (starosna, invalidska i porodična penzija, naknade, dodaci i ostala prava) opredijeljeno 777,2 mil.€.

DIO VIII – davanje za slučaj materinstva predviđa, između ostalog, da je svaka država koja primjenjuje ovaj dio dužna da obezbijedi zaštićenim licima davanja za slučaj materinstva, u skladu sa članovima ovog dijela. Osigurani slučaj obuhvata trudnoću, porođaj, i njihove posljedice i gubitak zarade koji iz toga proizilazi, u skladu sa odredbama nacionalnog zakonodavstva. Zakonom o budžetu Crne Gore za 2025. godinu predviđeno je da je za naknade za porodijska odsustva opredijeljeno 36,0 mil.€.

DIO X – davanje članovima porodice za slučaj smrti izdržavaoca porodice predviđa, između ostalog, da je svaka država koja primjenjuje ovaj dio dužna obezbijediti zaposlenim licima davanja za slučaj smrti hranitelja porodice, u skladu sa članovima ovog dijela. Osigurani slučaj podrazumijeva gubitak sredstava za život koji nastaje za udovicu ili djecu smrću hranitelja porodice, a kada je u pitanju udovica pravo na davanje može biti uslovljeno nacionalnim zakonodavstvom, u zavisnosti od sposobnosti da se sama izdržava. Zakonom o budžetu Crne Gore za 2025. godinu predviđeno je da je za prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja – porodična penzija opredijeljeno 169,9 mil.€.

Uzimajući u obzir sva davanja koja država izdvaja u skladu sa djelovima Konvencije koji se primjenjuju (DIO II, DIO III, DIO IV, DIO V, DIO VIII i DIO X), zaključuje se da se davanja u 2025. godini (izuzimajući potpore kao i davanja za slučaj nesreće na poslu i profesionalnih oboljenja) realizuju u ukupnom iznosu od 1.291,8 mil.€ (isključena su davanja iz djelova III i X imajući u vidu da se već nalaze u djelovima II i V), a da će ukupna naplata po osnovu doprinosa za PIO i doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti u 2025. godini iznositi približno 423,3 mil.€. Konačno, dolazimo do podatka da izdvajanja za doprinose za obavezno socijalno osiguranje čini 32,76% ukupnih davanja države u skladu sa djelovima Konvencije koji su u primjeni u Crnoj Gori, što jasno ukazuje da je Zakon o doprinosima za obavezo socijalno osiguranje u skladu sa članom 71 stav 2 Konvencije.

Ukazujemo da se od donošenja Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje 2007. godine ukupan doprinos za obavezno socijalno osiguranje na teret osiguranika plaćao u većem procentu od doprinosa za obavezno socijalno osiguranje na teret isplatioca. Razlika između ukupnog doprinosa na teret osiguranika i doprinosa na teret isplatioca u 2007. godini je iznosio tri procentna poena, u 2009. godini 14,2 procentna poena, u 2015. godini 13,7 procentnih poena, u 2019. godini 15,7 procentnih poena, u 2021.

godini 9,5 procentnih poena i u 2024. godini deset procentnih poena. Posebno ističemo izuzetno pozitivan efekat od primjene Zakona o doprinosima za obavezno socijalnog osiguranje kako na poslodavce i zaposlene tako i na državu. Primjenom ovog zakona svi poslodavci ostvaruju direktnu uštedu od 5,5% bruto zarade zaposlenog, svi zaposleni ostvaruju povećanje neto zarade u visini od najmanje 5% ostvarene bruto zarade, a država je postala destinacija sa jednim od nižih nivoa poreskog opterećenja po osnovu rada, koji na prosječnu zaradu iznosi 16,2%, što pozitivno utiče na poslovni ambijent i privlačenje investicija.

Na osnovu iznijetih razloga, smatramo da je odredba člana 1 stav 1 Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni list CG", br. 13/07, 79/08, 86/09, 78/10, 14/12, 62/13, 8/15, 22/17, 42/19, 59/21, 145/21, 152/22 i 94/24) usaglašena sa Ustavom, pravnim sistemom Crne Gore i Konvencijom MOR-a broj 102 o najnižim standardima socijalne sigurnosti, iz čega proizilazi da nema osnova za prihvatanje inicijative.

MINISTAR
Novica Vuković

Novica Vuković